СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ИҖТИМАГЫЙ - СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

1 ФЕВРАЛЬ, 1997ел. ШИМБӘ

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | № 12 (8023) | Бәясе билгеләнгәнчә.

Районыбыз хәбәрләр тормышыннан

Яңа оешманың исеме - «Норлатгаз»

Тәфсилләп

«Норлатгаз» эксплуатация - производство идарәсе төзелү яңа елның зур вакыйгаларыннан берсе булды. Яңа оешманың бурычлары һәм эшләре турында безнең хәбәрчебез аның җитәкчесе Владимир Васильевич БОГАТИКОВ белән әңгәмә корды.

- Районыбызда газлаштыру эшләренең күләме кискен арту сәбәпле, «Таттрансгаз» предприятиесе «Лениногорскгаз» эксплуатация - җитештерү идарәсе структурасыннан Норлат газ службасын аерырга ризалык бирде һәм аның базасында яңа идарә төзеде. Бу мәсьәләне хәл итү фәкать район хакимиятенең яңа башлыгы Фатыйх Сәүбән улы Сибагатуллинның тырышлыгы белән генә мөмкин булды.

Ә мондый предприятиене оештыру зарурлыгы күптән килеп туган иде. Районыбызда газүткәргечләр саны елдан - ел арта бара һәм бүген аларның гомуми озынлыгы 332 километрга җитте инде. Газлаштырылган промышленность, социаль - көнкүреш, коммуналь бәгъланышлы объектлар һәм торак йортлар саны арткannan арта бара. Моңарчы гамәлдә булган газ службасында исә аларның барысына да нормаль хезмәт күрсәтү өчен ни техник, ни кеше ресурслары юк иде.

- Яңа коллектив нинди производство программасын хәл кылырга тиеш булачак?

- Беренче чираттагы бурыч булып шәһәрне һәм авылларны газлаштыру эшен тизләтү кала. Аннан соң газүткәргечләрне, газ ягып эшли торган җиһазларны эксплуатацияләү һәм аларга хезмәт күрсәтүнең куркынычсызлыгы мәсьәләсе дә барчабызны борчый һәм бу шулай ук безнең вазифага керә. Без моннан тыш промышленность преприятиеләре һәм гражданнарның шәхси файдалануындагы объектларга техник хезмәт күрсәтүне яхшырту өстендә дә эшләячәкбез. Якын киләчәктә барлыгы 19705 , шул исәптән авыл җирендә 10751 фатирга газ кертү һәм 2000нче елга кадәр тагын 300 километр газүткәргеч тарту бурычы тора. Боларның барысын башкарып чыгуны тәэмин итү өчен беренче чиратта хәзерлекле һәм квалификацияле кадрлар, яңа техника һәм җиһазлар кирәк. Белгечләрне «Таттрансгаз»ның укыту комбинатында әзерләячәкбез.

Күргәнегезчә, яңа оешма алдында торган эшләр гаять күп әле.

ЮБИЛЕЙ УҢАЕННАН

Узган атнада Казандагы оборона - спорт - техника оешмасы өлкә комитетында оборона - спорт - техника оешмасы (ОСТО, элеккеге ДОСААФ) оешуга 70 ел тулуга багышланган тантаналы җыелыш булды. Анда безнең районнан да вәкилләр катнашты.

ОСТОның район комитетында да әлеге юбилей уңаеннан тантаналы җыелыш булып узды. Анда оешма ветераннары, аның эшчәнлегендә актив катнашучы белгечләр, укытучылар катнашты.

Хезмәтләре белән мактаулылар

Кемгә кемгә, ә менә токарь өчен хуҗалыкта һичкайчан эш бетми. Мөһим кампанияләр чорында эшен тәмамлап тынычлап өенә кайтып китә алмый ул: техника тирәсендә берәр чатаклык килеп чыкса, янә станогы артына басарга туры килә. Сафтан чыккан узел урынына җиңел генә яңасын урнаштыра торган вакыт түгел шул хәзер.

Алексей Яллин - токарь. Хуҗалык механизаторларының аңа мөрәҗәгать итмәгән көне сирәк. Алексей Иванович исә бер генә үтнечне дә кире какмый, һәркемгә кулыннан килгәнчә ярдәм итә. Әле менә техниканы язгы кыр эшләренә хәзерләү чорында да Яллин көне буе үзәк ремонт мастерскоенда. Язын сынатмыйм дисәң, бүген тырышырга кирәк, ди ул.

Рәсемдә: Хафизов исемендәге КФХА токаре А.Яллин. **Н.АЗИЗОВ фотосы.**

КАЗАНДА МЕТРО БУЛАЧАК

(Татар - информ). 25 гыйнварда Татарстан Министрлар Кабинетында Казанда метро төзү мәсьәләләренә багышланган киңәшмә булды. Анда министрлык, шәһәр һәм район хакимиятләре, Россиянең метро төзү һәм проект оешмалары җитәкчеләре катнашты.

Киңәшмәдә рәислек иткән Татарстан Республикасы Премьер - министры Фәрит Мөхәммәтшин сүзләренә караганда, бу - алдагы ун еллыкларга республикадагы иң зур төзелеш булачак.

Татарстан башкаласында гомуми озынлыгы 43 километр булган 3 линия төзү күздә тотыла. Бүгенге беренче чираттагы ун чакрымлы бүлемтекнең техник проекты эшләнгән һәм расланган. Ул 8 елдан соң үтәләчәк. Быел акчаны шәһәрнең төзелеш индустриясенә җибәрү планлаштырыла. Бу - җыелма тимер - бетон эшләп чыгару, казу җиһазлары сатып алу, трассаны әзерләү өчен кирәк. Станцияләр ачык ысул белән корылачак. Шуңа күрә урамнарны ябып торырга, шәһәр транспортының маршрутларын үзгәртергә туры киләчәк.

Үзебезнең белгечләр булганчыга кадәр метро төзүчеләр башка шәһәрләрдән чакырылачак.

Җылы кышын гына кадерле шул

Шәһәрдә кыш уртасында шулкадәр гаиләнең җылысыз калганын күптән хәтерләмиләр инде. Кызганычка каршы, МСО котельнясыннан җылытыла торган күпкатлы һәм коттедж тибындагы йортларда торучылар бу атнада менә шундый язмышка дучар ителделәр. Дөрес, котельняда казаннар төзек һәм ягыла торганнары эшләп тора, ә менә җылылык трассаларында җитди сафтан чыгулар килеп чыгу сәбәпле йортларга җылы бирүне туктатып торырга туры килде. Хәзер хәлнең сәбәпләренә керешеп торыр чак түгел,иң әһәмиятлесе - МСОның үз көчләре һәм шәһәрнең башка оешмаларыннан ярдәмгә күтәрелгән бригадалар авария нәтиҗәләрен ничек тә тизрәк юк итеп, җылы бирүне нормальләштерү өстендә көне - төне эшлиләр.

Кичә төш алдыннан күпкатлы йортлар микрорайонына бара торган трассаның «бөҗрасын» худка җибәрү өчен чаралар төгәлләнеп килә инде,шуннан соң чиратлап йортларга да җылы бирә башларга мөмкин булачак, диделәр авария нәтиҗәләрен төзәтү эшләренә җитәкчелек итүчеләр. Шулай гына була күрсен.

РАЙОН ПРОМЫШЛЕННОСТ[Е] УЗГАН ЕЛДА

(икътисадый күзәтү)

Статистика бүлеге мәгълүматларыннан күренгәнчә, былтыр район промышленносте аннан алдагы елдагыдан начар эшләгән диеп булмый. Җитештерелгән продукция чагыштырма бәяләрдә 687 миллиард 567 миллион сумлык, ягъни 1995 елда эшләп чыгарылганнан 5,1 процентка артыграк булган. Шулай итеп, былтыр промышленость продукциясе җитештерүне арттыруның республика күләмендә куелган дәрәҗәсенә ирешкән булып чыгабыз. Әмма тулай продукциянең зур өлеше - узган ел 84 проценты «Норлатнефть» нефть - газ чыгару идарәсе өлешенә туры килүен билгеләп үтми мөмкин түгел. Бер үк вакытта идарәнең бу юнәлештә 8 процент үсешкә ирешүен дә әйтергә кирәк. (Сүз уңаеннан әйткәндә, 1996 елда НГДУ җитештергән продукциянең аннан алдагы елдагыдан арткан өлеше генә дә былтыр ит һәм сөт - май комбинатлары икесе бергә яки шикәр заводы үзе генә җитештергән барлык продукция күләме кадәр. Шулай булгач, район икътисадының, шул исәптән бюджетның да беренче чиратта кемнәр җилкәсендә икәнлеге аңлашыла торгандыр).Дөрес, бу гына башка предприятие һәм оешмаларның әһәмиятен һич тә киметми, чөнки аларның һәркайсы үз урынында бик кирәк һәм тормышыбыз алардан башка мөмкин булмас иде. Шикәр заводы былтыр 51748 тонна шикәр комы эшләп чыгарган, ит комбинаты 1774 тонна ит һәм 163 тонна казылык әйберләре биргән (соңгысы 1995 елдагыдан 23 тоннага артыграк), сөт - май комбинатының куе сөт продукциясе 1841 тонна булган (аннан алдагы елдагыдан 50 тоннага күбрәк), элеватор 21 мең тонна чамасы катнаш азык җитештергән (еллык үсеш 23 процент), икмәк заводы 1480 тонна икмәк - күмәч чыгарган (25,3 процентка кимрәк). Продукциясе ашамлык әйберләре рәтенә кермәсә дә, былтыр типографиянең бланклар басуны аннан алдагы елдагыдан икеярым тапкырга арттыруга ирешүен, шулай итеп, тулай продукциянең еллык күләмен 1995 елгы дәрәҗәдән күбрәк булуын әйтми мөмкин түгел.

Тулаем алганда, былтыр ун предприятиенең бишесе продукциянең гомуми күләмен арттырды, калганнары чигенеш ясады. Иң зур үсеш урман хуҗалыгында булды (17,3 процент), ә иң зур чигенеш икмәк заводында (23,1 процент) һәм Төрнәс эшкәртү предприятиесендә (40,2 процент). Шулай итеп, абсолют саннарда район промышленностеның үсеше 33 миллиардтан аз гына артыграк булды. Ә бит әлеге биш предприятие 1995 елгы дәрәҗәдә генә эшләгән булса да нәтиҗәләр никадәр югары булган булыр иде.

Бер үк вакытта җитештерелгән һәм реализацияләнгән продукция күрсәткечләрендә дә уйланырлык аерма бар. НГДУ, типография һәм ит комбинатының җитештергән һәм кулланучыларга озатылган продукция күләмнәре арасында аерма булмаса, сөт - май комбинатында, машина төзү заводында һәм Төрнәс спирт заводында шактый продукция складта калган. Ә продукция сатылмагач, хезмәт хакы, төрле салымнар түләү дә тоткарлана дигән сүз. Дөрес, беренчесенә килгәндә, былтыр промышленностьта эшләүчеләрнең айлык уртача хезмәт хакы 1 миллион 37 мең сум булды һәм бу - районда гы җитештерү белән бәйле барлык тармаклар арасында да иң югарысы. Тагын шунысы да бар, промышленность предприятиеләрендә хезмәт хакы буенча бурыч бер эшләүчегә күчереп исәпләгәндә ел ахырына 350 мең сум тирәсе генә иде.

Ә район икътисадының башка тармакларында еллык эш нәтиҗәләре турында сүз аерым.

Яңа расписание буенча

Редакциягә Норлат станциясе аша уза торган поездларның расписаниесе үзгәргән икән, шул хакта газетада хәбәр итмәссез микән дип шалтыратучылар күп бу арада. Шуны истә тотып без вокзал җитәкчелегенә мөрәҗәгать иттек һәм менә нинди җавап алдык:

Февральдән 233/234 нче Яр Чаллы - Мәскәү һәм 619/620 нче Ульяновск - Яр Чаллы поездлары расписаниесенә үзгәрешләр кертелә. Яр Чаллыдан килүче 233 нче поезд 4 февральдән безнең станция аркылы көнаралаш, җөп көннәрдә, әмма элеккеге расписание буенча,иртәнге 4 сәгать 33 минутта узачак. Ә менә Мәскәүдән килүче 234 нче поезд 6 февральдән җөп көннәрдә көндезге 11 сәгать 17 минутта булачак. 620 нче Ульяновск - Яр Чаллы поезды 3 февральдән так көннәрдә 0 сәгать 42 минутта килә башлаячак, ә 619 нчы Яр Чаллы - Ульяновск поезды 7 февральдән шулай ук так көннәрдә, иртәнге 9 сәгать 28 минутта була. Җәйге расписаниегә күчкәнчегә кадәр ул Ульяновскига 15 сәгать 7 минутта килеп җитә.

Сәфәрегез хәерле булсын!

Мәчет ачылу тантанасына чакырабыз

Хөрмәтле райондашлар, кадерле якташлар!

1997 елның 3 февралендә Төрнәстә авыл тарихында беренче мәчетне тантаналы төстә ачу була. Районыбызның хак мөселманнарын, якташларыбызны һәм теләге булган барча кешене безнең бу шатлыгыбызны уртаклашырга килергә чакырабыз.

Мәчет ачу тантанасы иртәнге сәгать 10да башлана.

Терлекчелек - көнүзәк өлкә

ӨЙРӘНҮ ФАЙДАГА КИТСЕН

Бүген хуҗалыкта салкын ысул белән асрау өчен ясалган читлеккә беренче бозауны чыгардылар. Яңа гына дөньяга килгән яшь бозау ятсынган кеше сыман яңа урынга текәлеп - текәлеп карады да борынын салам стенага төртеп тынып калды. Ошатты бугай урынны. Ә урын, чыннан да, ошатмаслык түгел иде. Пресслангaн салам белән бүленгән, өр - яңа такта ишекләре белән ялтырап торган 30 читлек бозауларны кабул итәргә әзер иде инде.

- Бозауларыбыз, сөбханалла, көр, матур туалар. Әнә әүвәл алган 79сы да матур гына үсеп киләләр. Инде салкын методка тагы да зуррак ышаныч багълыйбыз,- ди ассоциация рәисе В.Сатдаров. - Ә терлекчеләребезне эшкә өйрәтеп торасы юк, күбесе тәҗрибәлеләр.

Рәис соңгысын мактанып түгел, горурланып әйтә. Әле генә үткән авыл хуҗалыгы алдынгылары слетында бозау караучы Фәүзия Вәлитова 750 грамм тәүлеклек үсеш алып район буенча II нче урынга чыкты. Терлекчелектә күрше «Рассвет» тагы апасы, атаклы Гөлсирә Мусина кебек уңган - булдыклы дигән данны нык тотарга жыена Фәүзия. Өстәвенә, авыру ире, әнисен дә рәнҗемәслек итеп карарга өлгерә, шуңа халык бик ихтирам итә үзен.

Озак еллар таналар караучы Гыйззәтуллиннар исеме дә Якты Күл чиген күптән узган. Ибраһим ага белән Хәниф ага җәй көннәрендә 150 баш тананы бергәләп көтәләр, ә кыш көннәрендә симертүдә эшлиләр иде. Былтыр

Хәниф ага октябрь аенда вафат булды (урыны җәннәттә булсын), үзләренә аталган хөрмәтләрне күрмичә калды. Юкса, зур җиңүгә ирешкән иделәр алар: тәүлеклек үсешне 1100 граммга җиткереп, район терлекчеләре арасында беренче урынга чыктылар. Әтисе урынына бүләк алырга улы Илназ чыкты. Аның моңа хакы да бар иде: берничә ел инде ул җәйләрен шулай ук малларны көтүдә булышып йөри бит.

Хуҗалыкта Фәнис Фәйзуллин хезмәтен дә югары бәялиләр. Яз - җәй - көз буе ул кырдан кайтып керми: Т - 70 белән чөгендер мәйданнарына берүзе чәчү үткәрә, рәт араларын эшкәртә, көзен КС - 6 белән чөгендерне җыя да терлекчелеккә килә. Бер җирдә намуслы эшләргә күнгән кеше кайда да сынатмый икән ул - биредә дә егет эшеннән канәгатьләр.

Сөтчелектә дә Якты күллеләр акрынлап реванш алып киләләр. Бүген Фәридә Дәүләтшина таналар белән эшли, көнгә 10,5әр килограмм сөт сава. Фәридә 8 ел эшли биредә, шул арада икенче тапкыр таналардан группа туплый инде. Аның уңышлы эшләвендә ире Нәфиснең дә өлеше бар, чөнки җәйге чорда механизатор булып эшләгән Нәфис кышын терлекчелеккә килә, Фәридә группасы сыерларына да хезмәт күрсәтә. Миңсылу Хәнәфиева группасында да савым әйбәт. 25 ел буе сыер савучы булып эшләгән терлекче әле дә яшьләрчә җитез, тырыш, алдынгы. Ел башыннан хуҗалык буенча уртача савым да бераз үсте, аны тагы да күтәрү мөмкинлеге барлыгын да яшермиләр хуҗалыкта. Иң мөһиме азык җитәрлек, рацион мул. Сүз шунда җиткәч, алар азык культураларын игүдә күп көч куйган Сәлимҗан Шәриповны зур хөрмәт белән телгә алалар. Ярдәмчесе Алексей Александров белән 600 гектарда азык җыйган ул. Шундый фидакарьләр тырышлыгы белән кышкыга һәр шартлы башка 28,1 центнер исәбеннән азык әзерләнгән. Ә маллар өчен иң мөһиме шул түгелмени? Әлбәттә, Якты Күл терлекчеләренең проблемалары да бар. Ферма биналары иске, кысан. Хуҗалык җитәкчелеге 100 баш малга яңа бина салу хәстәре белән материаллар әзерләп йөри йөрүен, әмма аны аякка бастыруга ай - һай күп көч кирәк булачак әле! Терлекчелектә подряд ысулын кертүдә дә акрынрак исәплиләр. Ә бит кешене ахыр нәтиҗә белән кызыксындырмый, аны хуҗа итми торып чын күрсәткеч булмаячак. (Хуҗалык исәбе, подряд дигән нәрсә Якты Күллеләр өчен чит түгел, «Рассвет» составында булганда алар аның пионерлары иделәр). Якты Күлгә уйланасы, эзләнәсе бар әле.

Күрше районнар тәҗрибәләрен күреп кайту да өстәмә җим бирде аларга. Өйрәнү файдага китсен, эзләнү нәтиҗә бирсен иде дип телисе генә кала.

С.Хәйруллина.

Рәсемдә: Ибраһим Гыйззәтуллин район авыл хуҗалыгы алдынгылары слетында.
Н.АЗИЗОВ фотосы.

Аның горур һөнәре

Надя беренче тапкыр әтисеннән атта йөртүен үтенгәндә аңа әле бары 5 кенә яшь иде. Ул чакта әтисе аңа гаҗәпләнеп карады, әмма аның соравын үтәде. Әтисенең яраткан аты Нальчик кушаматлы иде. Ул аның белән көтү көтте, фермага азык ташыды, ә җәйләрен ат ярышларында катнашты.

... Ул көннәрдән соң 6 еллап гомер үтте. 1996 елның язы җитте. Бу еллар эчендә Надя абыйсы һәм башка үсмерләр белән күнегүләргә йөреп чын - чынлап җайдакка әверелде. Мичурин исемендәге КХА рәисе Ильяс Нургалиевич Мөхәммәтов белән баш зоотехник Мидхәт Җәүдәтович Фәхретдинов аңа нәкъ шул чакта игътибар итәләр дә. Кара син аны, ир - егетләрдән һич калышмый бит! Кызга күнегүләр өчен Сектор кушаматлы яшь атны бирергә хәл итәләр. Надя иртәдән кичкә кадәр мәйданнан кайтып керми. Тренер Николай Ефимов Надяга булыша. Ничек итеп старттан кузгалырга, чапканда ничек үз - үзеңне тотарга, атны ничек куаларга - бу киңәшләрне Надя үзенә сеңдерә бара. Тагы бер нәрсәне нык үзләштерә кыз: ярышларда тыныч, куркусыз булырга, алга да алга гына омтылырга.

... Норлат. Традицион Сабантуй. Ипподромда меңнәрчә кеше.

- Стартка әзерләнергә! - Баш судьяның тавышы янгырый. - Яшь чаптарлар 1600 метрга ярышалар.

Җайдак кыз финишка ул чакта дүртенче булып килде. Әмма бит аның җитди ярышка чыгуы да беренче тапкыр иде, күрәсез, имтиханны узды.

Ә тренировкалар үз чиратында уза тордылар. Надя һәм Сектор бер - берләрен яхшы аңладылар. Җәй көнне аңа Зәй, Түбән Кама, Чаллы, Чистай шәһәрләрендә ат ярышларында катнашырга туры килде һәм һәрвакыт призлы урыннарны яулады. Чистайдагы ярыш аерата истә калырлык булды. Жирәбә буенча ул абыйсы Ваня белән бер заездга туры килде. 2 түгәрәк үтәргә кирәк иде, стартка республиканың 7 иң көчле чаптары басты. Биредә аерата игътибарлы булырга һәм характер күрсәтергә кирәк иде. Финишка 120 метр кала Надя тизлеген нык арттырды һәм Сектор ... беренче килде. Ул ярышта абыйсы икенче булды. Бу инде зур җиңү иде!

Узган көз уныш бәйрәмендә Норлатта Надя шулай ук чыгыш ясады - башта Мировойда II урынны алды, аннан Секторда чапты, янә әйбәт вакыт күрсәтте. Надяның чабышларда катнашуы һәртөрле бүләкләр белән билгеләнде: анда магнитофон да, үтүк тә, кухня комбайны да, чәй сервизы да, матур стена сәгате дә бар иде. Бу - аның көндәлек хезмәте, туктаусыз күнегүләренә, атларга мәхәббәтенә чын бәя. Яшь җайдак турында аның тренеры менә нәрсә ди.

- Надежда бик җыйнак, атны оста иярли. Чабыш темпын сайлауда төгәл, аның көчен финиш ахырына кадәр саклый белә. Бик дисциплиналы. Миңа калса, ул нәкъ үз эше, җаны теләгән эше белән шөгыльләнә.

Моның белән бәхәсләшү кыен.

Ф.СИДУЛЛИН.
Вишневая Поляна авылы.

Тирәбездә яхшы кешеләр

Гомер еллары - байлыгы

50 яшь... Кешенең ярты гасырлык гомере. Бу юлны ул җиңел үткәнме, авырмы - җырда җырланганча еллары - аның байлыгы.

Галимҗан Һадиевичның тормыш юлын мин үзенең суларын еракка еракка, диңгезгә кадәр илтүче тигез агучы елга белән чагыштырыр идем.

Ул гади авыл укытучысы. Шул ук вакытта аны сәнгать кешесе дип кабул итеп тә була. Һәрвакыт матур итеп таралган дулкын - дулкын чәчләре, очкынлы күзләре, фарфор төсле ак тешләрен күрсәтеп елмаеп җибәрүе әңгәмәдәшен аңа гына карап торырга мәҗбүр итә.

Галимҗан Һадиевич аралашучан кеше. Аның ягымлылыгы үзенә һәр дәресне җанлы һәм кызыклы итеп үткәрергә, хәтта «авыр» балалар белән дә җиңел аралашырга мөмкинлек бирә. Ул Яңа Әлмәт урта мәктәбендә 25 елдан артык математика укыта. Коллективта да, авылда да абруе зур. Ә аның укучылары кайда гына эшләмиләр бүген: мәктәптә дә, шифаханәдә дә, колхозда да, производствода да.

Галимҗан Һадиевич зур һәм тату гаиләдә үсте. Аның туганнары нигездә авылда яшиләр. Әнисе Мәрьям апа, әтисе Һади абзый үз балаларына бәхетне читтән эзләмәскә өйрәттеләр. Менә инде Һади абзыйның да безнең арада булмавына 5 ел тулды. Сугыш һәм анда алынган яралар аның гомерен кыскартты. Галимҗан Һадиевич һәм аның хатыны Гөлсәрия ата - аналары турында кайгыртучанлык күрсәттеләр. Алар белән һәрчак бергә яшәделәр. Үзләренең дә балалары өчәү. Өлкән кызлары Гүзәл кияүдә, кызы Әминә үсә. Кечеләре Гөлия 7 нче класста укый. Ә көз уллары Рәис Чечнядан кайтты. Аның Грозныйда булган вакытында күпме кайгы - борчу кичерде ата - ана. Алардан хат - хәбәр булмады. Өенә кайткач та иң элек әнисе янына эшкә ашыкты. Бу очрашу да күз яше чыгарырдай шатлыклы булды!

Яңа елда бу гаиләдә тагын шатлыклы вакыйга булды. Мәрьям апаның оныгының улы Ринат гаиләсендә игезәкләр - Рузил белән Рузилә туды.

Галимҗан Һадиевичны 50 еллык юбилее белән котлап, аңа сәламәтлек, уңышлар телим.

И.ЯҺУДИНА.
Иске Әлмәт авылы.

Котлыйбыз!

Якын дустыбыз **Фирдәвес Котдус кызы Хәсәнҗанованы** туган көне белән кайнар котлыйбыз. Аңа озын гомер, нык сәламәтлек,

бәхет, гаиләсенә иминлек телибез.

Без телибез сиңа зур бәхетләр

Күтәренке булсын күңелең

Гөрләп яшә, картаюны белмә

Гел шатлыкта үтсен гомерең.

Илдус һәм Нурисә Әхмәтовлар.

Белдерү

Чикләнгән җаваплылыктагы «Норлат - Лада» ширкәте ВАЗ - 2101, 2107 двигательләрен капиталь ремонтлауга заказлар кабул итә. Сыйфат гарантияләнә.

Адрес.: 60 лет Октября ур., «Автосервис», тел.: 2 - 23 - 05.

Син беләсеңме?

БЕРАЗ СТРЕСС ЯРЫЙ УЛ!

Кыска вакытлы киеренке эшләү һәм компьютерда уйнау туйдырган мини - стресс кешенең иммун системасын ялкытмый, ә тереклек сәләтен күтәрә, аның тулаем физик халәтенә уңай йогынты ясый. Лондондагы Вестминстер университеты профессоры Фил Эванс менә шундый расслама белән чыгыш ясады.

Профессор сүзләренә караганда тикшеренүләр барышында ул компьютерда «Язмыш» дип аталган катлаулы уен сеансын башкарганнан соң, мәсәлән, кеше организмында иммун системасының халәтен билдерүче актив антитәнчекләр санының артуын ачыклаган. Мәсәлән, яңа квартирага күчкәндә билгеле вакытта эшләнеп бетәргә тиешле катлаулы эшне эшләү шундый ук йогынты ясый.

«Без кыска вакытлы психологик киеренкелеккә чыдау өчен яхшы җайланган»,- дип саный профессор Эванс. Әлбәттә, инде, хәлне контрольдә тоткан шартларда шулай бу. Мондый очракларда артерил басымы күтәрелә, ләкин иммун системасы моны уңай кабул итә. Элегрәк үткәрелгән тикшеренүләр күрсәткәнчә, сессия вакытында кайбер студентлар ешрак авырый, әмма турыдан - туры имтихан чорында аларның иммун системасы активрак эш итә башлый, дип саный галим.

Эванс сүзләренә караганда, алынган нәтиҗәләр, балаларның компьютерда бертуктаусыз уйнавы, әлбәттә, бөтен авырулардан арыну чарасы була ала, дигәнне аңлатмый. «Бер сәгатьлек шундый уеннан соң иммун системасы нормага кайта», - ди Эванс. Озакка сузылган хроник стресс исә иммун системасын ялкыта.

TV

ПОНЕДЕЛЬНИК,
3 февраля
"ТАТАРСТАН"

7.00-8.00 «Чулпан»
18.05Ә.Фәйзи.«Азат Мәргән»
18.30 Балалар өчен «Тамчы»
18.45,20.45 «Җиһан»
19.00 «Язучы фикере». Рөстәм Мингалим
19.35 «Музыкаль тәнәфестә»
19.45,21.45 Новости
20.00 «Волшебный журавль». Т/ф.
20.30 «Әлли-бәлли-бәү»
21.00 «Сәхнә». Н. Сафин
22.00 «Шесть песен на бис». Валерия

ОРТ

6.00 «Доброе утро»
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.15 Новости
9.15, 18.15 «Девушка по имени Судьба»
10.00 Поле чудес
10.55 Человек и закон
11.20 Мультфильм.
11.30,19.35 Угадай мелодию
12.10 Мультфильмы
12.40 Эпопея Юрия Озерова «Ангелы смерти».
14.20 Брэйн ринг
15.20 «Альберт - пятый мушкетер». Мультсериал.
15.45 Марафон-15.
16.00 Звездный час.
16.40 «Карин и ее собака».
17.10 ...До шестнадцати и старше.
17.35 «Вокруг света»
19.10 Час пик.
20.00 Понедельник с Познером.
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время
21.45«Полтергейст». 3-я с.
22.35 «Жизнь замечательных людей». «Ксения - дочь Ксении»
23.25«Великая иллюзия» Х.ф.
1.20 Пресс-экспресс.

«РОССИЯ»

7.00 Утренний экспресс
8.00, 11.00,14.00, 17.00, 20.00, 23.35 Вести
8.15,9.20,10.55, 11.15 «Товары-почтой».
8.25, 18.40 «Клубничка»
8.55 «Дорогая редакция»
9.30,20.35 «Шоу долгоносиков».
10.05,21.10 «Санта-Барбара»
11.25 «Деловая Россия».
12.05 «За околицей». Фольклорный фестиваль.
12.20 Караоке по-русски.
12.50 «Палиха - 14».
12.55 «Автограф».
13.00 Открытые новости.
13.55 «Магазин недвижимости».
14.25 «Не самый удачный день». Худ.ф.
15.55 Ноу хау.
16.25 «Домашний доктор».
16.30 Новое пятое колесо.
17.15 Иванов,Петров, Сидоров и другие
17.55 Там-там новости
18.05 Лукоморье
18.25 "Задача государственной важности"
19.10 Двойной портрет
19.40 VIP
22.10 «Добрый вечер» с Игорем Угольниковым.
23.30 «На коне». Телелотерея.
23.55 «Я, конечно, вернусь...». В.Высоцкий.

РИО

19.10 Студия «ДВА».
19.55,21.00, 23.45 Шесть новостей.
20.05 «Акулы пера» - Вадим Казаченко.
21.15 Х/ф. «Овод»
23.00 Музыка кино.
23.15 Катастрофы недели.
00.00 Дорожный патруль.

ВТОРНИК,
4 февраля
"ТАТАРСТАН"

7.00-8.00 «Чулпан».
18.00 Мультфильмы
18.25 «На фондовом рынке РТ». Фонд «Образование»
18.45, 20.45 «Җиһан»
19.00 «Авыл»
19.30 «Шигърият». Нур Әхмәдиев
19.45,21.45 Новости
20.00 «Гусли». «Марий Эл»
20.30 «Әлли - бәлли - бәү»
21.00 «Күңелемне биеп уяттың». Р. Мөхәммәтшина
21.20 Концерт
22.00 «У зеленого камина»

ОРТ

6.00 «Доброе утро».
9.00,12.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости.
9.15,18.15 «Девушка по имени Судьба».
10.00 Программа В.Познера «Человек в маске».
10.40 Смехопанорама.
11.20 Мультфильм.
11.30,19.35 Угадай мелодию.
12.15 Биатлон. Чемпионат мира
14.10 Мультфильм.
14.20 Брэйн ринг
15.20 «Альберт - пятый мушкетер». Мультсериал.
15.45 Кварьете «Веселая квампания».
15.55 Мультитроллия.
16.10 Волшебный мир, или Синема.
16.40 «Карин и ее собака».
17.10 ...До шестнадцати и старше.
17.35 «Вокруг света»
19.10 Час пик.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.45 Алексей Баталов в фильме «Дело Румянцева».
23.40Муз. программа «50x 50».
0.30 Пресс-экспресс

«РОССИЯ»

7.00 Утренний экспресс.
8.00,11.00, 14.00, 17.00, 20.00,23.00 Вести.
8.15, 9.20, 10.55,11.15, 1.15 «Товары - почтой».
8.25,18.40 «Клубничка».
8.55, 11.25 «Дорогая редакция».
9.30, 20.35 «Аншлаг»
10.05, 21.10 «Санта-Барбара
12.05 «За околицей»
14.25 «Бланш». 5-я и 6-я с.
16.00 «Шаг за шагом».
16.10 «Репортаж ни о чем».
16.25 «Манекен».
16.30 Ваше право.
17.15 Иванов, Петров, Сидоров и другие
17.55 Там-там новости
18.05 Лукоморье
18.25 Посмотри на себя
19.10 Момент истины
19.40 VIP
22.10 «Добрый вечер» с Игорем Угольниковым.
23.30 «Я не пою только во сне». В.Чернов.
0.10 Горячая десятка.
1.05 «Только для взрослых».

РИО

19.10 «Студия ДВА».
19.55, 21.00, 21.45 Шесть новостей.
20.05 Ток-шоу «Профессия»: «Прокурор»
21.15 "Вавилон-5". 49 с.
22.05 Те Кто.
22.35 «Кобра», 20 серия
23.25 Шоу Бенни Хилла.
00.00 Дорожный патруль.

СРЕДА,
5 февраля
"ТАТАРСТАН"

7.00-8.00 «Чулпан»
18.10 «Вероника». Передача о солистке детского вокального ансамбля «Айгуль» В.Ереминой
18.45,20.45 «Җиһан»
19.00 «Театр сәхифәләреннән». Ш.Сарымсаков
19.30 «Музыкаль тәнәфестә»
19.45,21.45 Новости
20.00 «Пульс»
20.15 А.Аверченко. «Замана корбаны»
20.30 «Әлли-бәлли-бәү»
21.00 Композитор Р. Еникеев әсәрләреннән концерт
22.00 «Очрашулар». Флера Гыйззәтуллина

ОРТ

6.00 «Доброе утро».
9.00,12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
9.15, 18.15 «Девушка по имени Судьба».
10.00 Тема
10.40 В мире животных
11.15 Мультфильм.
11.35, 19.35 Угадай мелодию.
12.10 Б. Брондуков в фильме «Тревожный месяц вересень».
13.45 Мультфильмы
14.15 Брэйн ринг
15.20 «Альберт - пятый мушкетер». Мультсериал.
15.45 Кактус и К.
15.55 До-ми-соль.
16.10 Зов джунглей.
16.40 «Карин и ее собака».
17.10 ...До шестнадцати и старше.
17.35 «Вокруг света».
19.05 Погода.
19.10 Час пик.
20.00 «В поисках утраченного»
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.45 Клуб «Белый попугай»
22.40Футбол.«Ювентус» (Италия)-«Пари Сен-Жермен» (Франция).
0.40 Пресс-экспресс.

«Россия»

7.00 Утренний экспресс.
8.00,11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Вести.
8.15, 9.20, 10.55,11.15 «Товары - почтой».
8.25,18.40 «Клубничка»
8.55 «Дорогая редакция».
9.30, 20.35 «Городок». Развлекательная программа.
10.05, 21.10 «Санта-Барбара».
11.25 Момент истины.
11.55 Чемпионат мира по биатлону. Мужчины. 10 км.
13.00 «Эксповестник».
13.05 «Автограф».
13.10 «Деловая Россия».
13.55 «Магазин недвижимости».
14.25 «Бланш». 7-я и 8-я с.
15.55 Аниматека.
16.25 «Эксповестник».
16.30 Образ жизни.
17.15 Иванов, Петров, Сидоров и другие
17.45 Еткер. Программа на чувашском языке
18.25 Посмотри на себя
19.10 Человек на земле
19.40 VIP
22.10 «Добрый вечер» с Игорем Угольниковым.
23.30 Кто мы?
0.10 Блок-нот
1.05 «Только для взрослых».
1.15 «Товары - почтой»

РИО

19.10 «Студия «ДВА».
19.55,21.00,23.45 Шесть новостей
20.05 Ток-шоу «Я сама»: «Роковая женщина»
21.15 «Вавилон-5», 50 с.
22.05 Те Кто.
22.30 «Кобра», 21 серия.
23.20 Шоу Бенни Хилла.
0.00 Дорожный патруль.

ЧЕТВЕРГ,
6 февраля
"ТАТАРСТАН"

7.00-8.00 «Чулпан»
18.30 Мультфильмы
18.45,20.45 «Җиһан»
19.00 Фәрит Яруллин. «Шүрәле» и не только...»
19.45, 21.45 Новости
20.00 «ГАИ - информ»
20.10 «Константин Иванов. Неоконченная песня» Т.ф.
20.30 «Әлли - бәлли - бәү»
21.00М. Миншин бенефисы
22.00 «Баскетбол, мы тебя любим»
22.30Татар романслары кичәсе

ОРТ

6.00 «Доброе утро».
9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.00 Новости.
9.15,18.15 «Девушка по имени Судьба».
9.55 «В поисках утраченного». Т. Окуневская.
10.35Клуб «Белый попугай»
11.25 Мультфильм.
11.40 Смак
12.10 «Ущелье покинутых сказок». Х.ф.
13.30 Мультфильм.
13.40 «Серебряный шар».
14.20 Брэйн ринг
15.20 «Альберт - пятый мушкетер». Мультсериал.
15.45 Как-то раз
15.55 Кварьете «Веселая квампания»
16.10 Тин-Тоник
16.40 «Карин и ее собака».
17.05 Рок-урок.
17.35 «Вокруг света».
19.10 Час пик.
19.35 Джентльмен-шоу.
20.00 «Моя семья».
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.45 «Куба». Х.ф.
0.05 Эдуард Хиль, В. Вуячич, В. Ободзинский на фестивале «Шлягер-96».
0.50 Пресс-экспресс.

«Россия»

7.00 Утренний экспресс.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Вести
8.15, 9.20, 10.55, 11.15, 1.20 «Товары - почтой».
8.25 «Клубничка».
8.55 «Дорогая редакция».
9.30 Сам себе режиссер.
10.05,21.10 «Санта-Барбара»
11.25 «Деловая Россия».
11.55 Чемпионат мира по биатлону. Женщины. 15 км.
13.45 «Эксповестник».
13.50 «Автограф».
13.55 «Магазин недвижимости».
14.25 «Бланш». 9-я, 10-я с.
15.55 На пороге века.
16.25 «Эксповестник».
16.30 «Анонимные собеседники».
17.15 «Иванов, Петров, Сидоров и другие»
17.55 Там-там новости
18.05 Лукоморье
18.25 Посмотри на себя
19.10 Момент истины
19.40 VIP
20.35 Сам себе режиссер.
22.10 «Добрый вечер» с Игорем Угольниковым.
23.30 Баскетбол ЦСКА-«Олимпиакос» (Греция).
0.30 Адамово яблоко.
1.10 «Только для взрослых»

РИО

19.10 Студия «ДВА».
19.55, 21.00, 23.45 «Шесть новостей».
20.05 «Сделай шаг».
21.15 «Вавилон-5», 51 с.
22.05 Те Кто.
22.35 «Кобра», 22 серия.
23.25 Шоу Бенни Хилла.
0.00 Дорожный патруль.

ПЯТНИЦА,
7 февраля
"ТАТАРСТАН"

7.00-8.00 «Чулпан»
18.30 Мультфильмы
18.45,20.45 «Җиһан»
19.00 «В Госсовете Татарстана»
19.35 «Музыкаль тәнәфестә»
19.45,21.45 Новости
20.00 «Досье 02»
20.15 «Дин һәм тормыш»
20.30 «Әлли - бәлли - бәү»
21.00 «Җомга көн кич белән»
22.00 «Видеоспорт»
22.15Н.Кадыйрова бенефисы

ОРТ

6.00 «Доброе утро».
9.00,12.00,15.00, 18.00, 0.00 Новости.
9.15, 18.15 «Девушка по имени Судьба».
9.55 «Моя семья».
10.40 Пока все дома.
11.15 «Шел трамвай десятый номер...».
11.30 Играй, гармонь любимая!
12.15 Биатлон. Чемпионат мира. 20 км. Мужчины.
14.30 Смехопанорама.
15.20 «Альберт - пятый мушкетер». Мультсериал.
15.45 Фильм-сказка «Последняя ночь Шахерезады».
17.15 Мультфильм.
17.30 Магия: мир сверхъестественного
19.15 Человек и закон.
19.45 Поле чудес.
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.45, 0.10 Все фильмы Гайдая. «Двенадцать стульев».
23.20 Взгляд.
1.30 Пресс-экспресс.

«Россия»

7.00 Утренний экспресс.
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00 Вести
8.15 «Медицинский вестник».
8.25, 18.40 «Клубничка».
8.55 «Дорогая редакция»
9.20,10.55 «Товары - почтой».
9.30 L-клуб.
10.05, 21.10 «Санта-Барбара»
11.15 Т. дом «Ле Монти».
11.30 «Деловая Россия».
12.10 " За околицей". Фольклорный фестиваль.
12.25 Момент истины.
12.50 «Палиха - 14».
12.55 «Автограф».
13.00 Субботний вечер с Вячеславом Малежиком.
13.55 «Магазин недвижимости».
14.25 «Бланш». 11-я серия.
15.15 Тихий дом.
15.55 В.С.Бабичев в программе «Шестое чувство».
16.25 «Эксповестник».
16.30 Арена для сенсаций.
17.15 Иванов, Петров, Сидоров и другие
17.55 Там-там новости
18.05 Лукоморье
18.25 Посмотри на себя
19.10 Вертикаль
19.40 VIP
20.35 L-клуб.
22.10 «Добрый вечер» с Игорем Угольниковым.
23.30 «Правосудие». Х.ф.
1.20 Ночной экспресс.

РИО

19.10 Новая «Студия ДВА».
19.30, 22.50 Шесть новостей
19.40 «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона». 1, 2 серии
22.25 Клуб «12 копеек».
23.00 Х/ф. «Летние ночи с греческим профилем, миндалевидными глазами и запахом базилика»
00.50. Дорожный патруль.

СУББОТА,
8 февраля
"ТАТАРСТАН"

7.00-8.00 «Чулпан»
17.00 Баскетбол. Чемпионат России. «УНИКС-Локомотив». (Казань)-«ШВСМ ЦСК ВВС» (Самара)
18.25 Мультфильмы
18.45 «Җиһан»
19.00 «Рәссамнар тормышыннан күренешләр»
19.45 Новости
20.00 Из «личной жизни»...дома
20.05 «Нәфис сүз кичәсе»
20.30 «Әлли - бәлли - бәү»
20.50 На 16-м Международном оперном фестивале им. Ф.И.Шаляпина.

ОРТ

7.55 Приключения в небе и на море в фильме «Последний дюйм».
9.25 «Большое путешествие Болека и Лелека».
9.45 Домашняя библиотека.
10.00,15.00,18.00 Новости.
10.15 Слово пастыря.
10.30 Не зевай!
11.00 Утренняя почта.
11.35 Смак.
11.55 Возвращение Третьяковки.
12.20 Все фильмы Гайдая. «Инкогнито из Петербурга».
13.55 Бал олимпийцев в Кремле.
14.30 Очевидное - невероятное.
15.20 «Ну, погоди!»
16.00 Биатлон.Чемпионат мира.4x7,5 км. Женщины.
17.15 «Колесо истории».
18.20 В мире животных.
18.55 Мультфильм.
19.10 «Кавказская пленница, или Новые приключения Шурика».
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время.
21.55 «Сегун».
22.55 «Каламбур»
23.25 Хоккей с мячом
0.20 «Соседка». Х.ф.

«Россия»

8.00 Мультфильмы.
9.15 «Тележурнал «Здоровье»
9.25 «Фрам-полярный медведь». 3-я серия.
10.15 «Клуб «Адреналин».
10.30 По вашим письмам.
11.00, 14.00, 20.00 Вести .
11.30 Парламентская неделя.
12.20 «Красная книга».
12.35 Лучшие игры НБА.
13.30 «Анонимные собеседники».
14.20 Диалоги о животных.
14.50 «В минуту жизни трудную...». Романсы.
15.00 Бесконечное путешествие.
15.35 «Поэт в России - больше, чем поэт»
16.05 «Темная» для М.Полторанина».
16.20 «И свяжет телефон сердца...». Муз. программа.
17.15 Субботний вечер российского телевидения.
17.25 «Старая квартира. Год 1949».
18.55 Субботний вечер с Пеле.
20.50 «Стреляй на поражение». Худ. фильм (США).
23.05 Совершенно секретно
0.00 Репортер
0.30 Программа «А».
1.25 «То, что важнее всего». Художественный фильм.

РИО

19.10,22.35Шесть новостей.
19.20 Скандалы недели.
19.50 «ОСП-студия».
20.40 «Фитиль».
20.50 Х/ф. «Вожди Атлантиды».
23.45 Шоу И.Демидова «ОБОЗ».
23.40 Дорожный патруль.
23.55 Х/ф. «Неприкаянные сердца».

ВОСКРЕСЕНЬЕ,
9 февраля
"ТАТАРСТАН"

7.00-8.00 «Чулпан»
18.00 «Доктор Айболит»
19.10 Играет Рубин Абдуллин (орган)
19.30 «ТОН»
20.15 «Автокалейдоскоп»
20.30 «Әлли - бәлли - бәү»
20.40 «Телебуклет»
20.50 «Мөнәҗәтләр»
21.10 Н.Фәттах. «Кол Гали»

ОРТ

8.00 Фильм «Васек Трубачев и его товарищи».
9.20 Мультфильмы нашего детства.
10.00,15.00,18.00, 23.30 Новости.
10.15 «Непутевые заметки»
10.30 Пока все дома.
11.10 Утренняя звезда.
12.00 Служу России!
12.30 Играй, гармонь любимая!
12.55 Провинциальные истории.
13.20 Как-то раз.
13.35 Сериал «Подводная одиссея команды Кусто».
14.25 Смехопанорама.
15.20«Приглашение к музыке»
16.00 Клуб путешественников.
16.45 Мультфейерверк
17.30 Счастливый случай.
18.20 Один на один.
18.50 КВН-97.
20.50 Киноафиша.
21.00 Время.
21.40 «Сегун».
22.35 Хоккей с мячом.Финал
23.40 Футбольное обозрение
0.10 Джон Траволта в муз. комедии «Бриллиантин».

«Россия»

8.00 Мультфильмы.
8.55 «Фрам-полярный медведь». 4-я серия.
9.45 «Лотерейные новости».
10.00 Присяга.
10.30 Доброе утро, страна.
11.10«Приз группы «Савва».
11.15 Русское лото.
11.55 Книжная лавка.
12.25 Человек на земле.
12.55 Чемпионат мира по биатлону. Эстафета 4x7,5 км.
14.00 Вести
14.50 Поют драм. артисты.
15.20 21 кабинет.
15.50 Пилигрим.
16.20 «Сад культуры».
16.45 «Ничего, кроме...».
17.00 Волшебный мир Диснея. «Аладдин».
17.55 Весь мир.
18.40 Телескоп.
19.20 Караоке по-русски.
20.00 Зеркало.
21.00 «Репортаж ни о чем».
21.20 «Темные аллеи». Х.ф.
22.55 «Уловка 22». Х.ф.
23.50 «У всех на устах».
0.05 У Ксюши.
0.35 Х. фильм «Супермен»
0.45 «Магазин на диване».
01.15Эротические шоу Мира.

РИО

15.25 Спорт недели.
15.55 М/ф.
16.55 «Вы - очевидец».
17.25 «Европа плюс»
18.00 Телемагазин.
19.05 Дорожный патруль
19.20 «Обозреватель».
20.05 «Ералаш».
20.35 «Фитиль». Х/ф. «Вспомнить все»
22.50 Шоу Бенни Хилла.
23.25 Теледискотека

(Ахыры. Башы 11 нче санда).

Тормыш шәхесләрен барлый

АВЫЛЫБЫЗНЫҢ ТАГЫН БЕР ГОРУРЛЫГЫ

1917 елның февраль инкыйлабына кадәр Фуад Казанда яши, адвокатлык итә, сәяси һәм журналистлык эшчәнлеген дә онытмый.

1917 елның мартында Казанда мөселманнарның гомуми җыелышы була. Анда Мөселман комитеты төзелә, соңрак ул Милли Шура итеп үзгәртелә. Комитетның рәисе итеп Фуад Туктарый сайлана. Программаларында азчылыкта булган халыкларның милли хокукларын тәэмин итү зарурилыгы, Рәсәйнең дәүләт төзелеше федератив формада булырга тиешлеге күрсәтелә. Агымдагы бу бурычлар итеп һәркайда мөселман комитетлары төзү, сугышны тизрәк бетерү, Учредительное собрание чакырту, Мәскәүдә Бөтенроссия мөселманнары корылтае үткәрү мәсьәләләре билгеләнә.

Фуад «Корылтай» гэзитен оештыра һәм аңа мөхәррирлек итә. Ләкин татар эшлеклеләренең үз араларындагы сәяси, иҗтимагый, шәхси каршылыклар таркау көчләрне берләштерергә, бер максатка тупларга ирек бирми. Милли берләшкә каршы большевистик хакимиятнең ярдәм әстәлеп тора, ә Туктарый тарафдарларына һөҗүмнәр көчәйгәннән көчәя.

Бер яктан, татарның большевистик көчләре, икенче яктан, урыс шовинистлары тарафыннан оештырылган аяусыз һөҗүмнәргә юлыкса да, Мәхмүд - Фуад милли мәнфәгатьләр юлында көрәшен туктатмый.

1917 ел ахырында - 1918 ел башында Уфада төрки татарларның милли мәҗлесе җыела, алар Идел - Урал штаты игълан итәләр. Аны нигезләүчеләрнең берсе ярсу көрәшче Фуад Туктарый була. Ләкин язмыш аңа бу хыялларын тормышка ашырырга ирек бирми. Большевиклар власте ныгу, каршылыкларның көчәюе аны илдән китәргә мәҗбүр итә. 1919 елда тәкъдир аны Маньчжуриягә илтеп ташлый. Аннан Парижда, Прагада, Берлинда яши. Эмиграциянең барлык михнәтләрен үз җилкәсендә татый. Читтә каңгырап яшәсә дә, милләте өчен көрәш байрагын кулыннан төшерми. Яза, юристлык хезмәтен башкара, төп эше - укыта, милли кадрлар хәзерләүгә зур әһәмият бирә.

Туган илендә аны «онытып бетермиләр». Татар зыялыларына (К.Тинчурин, Ф.Бурнаш һәм башкалар) ясаган йогынтысын сылтау итеп, 1920 елларда аңа карата яңа «эш» ачалар, туганнары артыннан күзәтү оештыралар, үзе турында гайбәт таратталар, яла ягалар. 1937 елда сеңлесе Илһамия, туганнан - туган сеңлесе Хәдичә 10ар елга хөкем ителәләр. Хәдичәнең ире Литва татары Якуб Багданович «халык дошманы» сыйфатында атып үтерелә.

Хәзер Казанда аның улы Үзбәк Якуб улы Багданович яши. Ул Бөтенсоюз травматология һәм ортопедия фәнни - тикшеренү институтының Казан филиалы директоры булып эшләгән күренекле галим, табиб.

Фуад Туктарый гомере азагына кадәр иҗади омтылышлар белән яши. Төркиядә туганнары белән аралашырга теләп туганнарына берничә хат яза. Ләкин бу эшкә тиз чик куела, 20 - 80 елларда Фуад Туктарый, Г.Исхакый һәм башкаларны «ак эмигрантлар», «совет халкының иң явыз дошманнары», дип атадылар. 40 еллык милли бәхәс тарихын, Г.Исхакыйның «Өйгә таба» дигән хикәясен тәрҗемә итү турында хыялланна. Ләкин тәкъдир хөкеме икенче була. 59 яшен дә тутырырга өлгермәгән арзамат ир кинәттән генә 1938 елның 19 декабрендә Әнкара каласында дөнья куя. Үзенең бар аңлы гомерендә татар халкы мәнфәгатьләре өчен арысланга тиң көрәшкән бу мәгърур зат турында тулы вә чын дөреслекне әйтергә вакыттыр. Ул татар халкының горурлыгы. Аның эшчәнлеге барланыр, өйрәнелер, буыннарга гыйбрәт булырлык әсәрләр язылыр. Аның хезмәте татар халкының тарихи мирасын баетыр, мәдәниятенең алтын фондына мәртәбәле бәһагә ия хәзинә булып иңәр.

Г.САДРЕТДИНОВА,
Колбай Мораса авылы Г.Кариев исемендәге музей директоры.
(Тарих фәннәре кандидатлары Равил Әмирхан һәм Светлана Малышева хезмәтләренә нигезләнеп).

Н.АЗИЗОВ фотоэтюды.

С.ХӘЙРУЛЛИНА

ЭТЮД

Табигатьтә бүген бәйрәм -
Ак күлмәкләр бәйрәме.
Тын һавада парлап - парлап
Энҗе карлар әйләнә.
Бер сыгыла, бер бөгелә
Чыршыларның керфеге.
Мең төскә кереп җемелди
Ак карның бер бөртеге.
Ак дөньяның бизәгеннән
Күзләр ничек камаша!
Җаңга ята ак наз булып
Иләһи бу тамаша.
Табигатьтә бүген бәйрәм,
Аклык та сафлык кына.
Дөньяга аклык иңә -
Җаннарга шатлык куна.

ИЗГЕ ЭШТӘН ЧИТТӘ КАЛМАСАГЫЗ ИДЕ

Мәгълүм булганча, Норлатның шикәр заводы бистәсендә 1290 нчы мәхәлләнең мәчетен салу эше башланган иде. Район һәм шәһәр җитәкчеләренең зур булышлыгы, предприятиеләр, оешмаларның, район һәм шәһәр халкының матди ярдәме белән шактый эш эшләнде дә инде һәм анысына рәхмәттән кала сүз юк. Әмма мәчетне төзеп бетерү өчен әле шактый күп акча кирәк булачак. Шуны истә тотып, Норлат җирле үзидарә Советы былтыр 12 ноябрьдә шәһәр предприятие һәм оешмалары җитәкчеләренә мәчет төзелеше өчен махсус счетка акча күчерүне йөкләгән 384 нче номерлы карар чыгарган иде. Карарда акчаны шәһәр Советы счетына күчерергә кирәклеге әйтелә. Әмма акчаны турыдан - туры эшкә җитү уңайлырак булсын өчен аны мәхәлләнең 4676 нчы үзәк саклык банкындагы 135 нче махсус счетына күчерү мәслихәт булыр дигән уртак фикергә киленде.

Шулай итеп, мәхәлләнең счеты мәчет төзелешенә үз өлешен кертергә мөмкинлеге һәм теләге булганнарның акча күчерүен көтә. Мондый гамәлне Изге Рамазан аенда эшкә ашыру икеләтә саваплы булыр иде дибез.

1290 нчы мәхәллә җитәкчелеге исеменнән имам В.КАДЫЙРОВ.

Спорт

ЧАҢГЫ УЗЫШЫ

26 нчы гыйнварда МСО базасында чаңгыда узышу буенча шәхси-команда беренчелегенә ярышлар үтте.

Кызлар арасында өч километрга чабуда дүртенче мәктәптән Н.Васильевага тиңнәр табылмады. Икенче мәктәптән С.Саватникова икенче, дүртенче мәктәптән И.Григанова өченче урынга чыктылар.

Аннан соң шул ук дистанциядә ярышны хатын - кызлар дәвам итте. Монда НГДУ кызлары җитез булдылар. Беренчелекне М.Галимова яулаты, икенче булып финишка Н.Рязанова килде. Өченче урынны С.Питуганова яулады.

Ярыш ир - егетләр арасында да чаңгы спорты осталарының байтак булуын күрсәтте. Тарафдарларының ышанычын аклап, беренче мәктәптән Е.Яковлев быел да үзен иң оста чаңгычы итеп танытты. Беренче мәктәптән В.Емелин, икенче мәктәптән А.Леонтьева финишка бер - бер артлы килеп, икенче, өченче урыннарга чыктылар.

Ир - атлар арасында да НГДУ нефтьчеләре сер бирмәделәр. В.Яникин һәм В.Трофимов беренче ике урынны яуласалар, МСОдан А.Сабиров өченче урынга чыкты.

Х.ФАТУЧЕВ.

УКУЧЫ КЫЗЫКСЫНА

Клуб кайчан төзелеп бетәр?

Безнең Мамык авылында яшьләр аз түгел. Шунысын әйтергә кирәк, алар арасында активлары да шактый. Соңгы вакытта биргәк тә һәртөрле массовый чаралар, картлар, инвалидлар көннәре, кышны озату, яңы каршылау, маебкалар, дискотекалар үткәрелә башлады. Менә «Яңа ел» бәйрәме дә яшьләр тарафыннан шундый күңелле итеп, костюмлы бал - маскарад рәвешендә оештырылган иде. Бирегә җирле инструменталь ансамбль члennары В.Шухров, И.Пинин, В.Павлов, К.Пивцаев һәм солистлар Т.Новикова, О.Сагетдинова үзләрен таныттылар. Әйе, бу җәһәттән безнең проблема юк кебек. Файдалы ял булар, күңелле бәйрәмнәр оештырырга яшьләр атлыгып тора. Ләкин бу чараларны үткәрүдә һәрвакыт бер киртә бар: кайда үткәрергә? 1984 елда культура йорты салына башлаган иде, хәзер 13 еллап вакыт үтте, ул һаман да төзелеп бетмәде. Бу мәсьәләдә район хакимияте, район Советы җитәкчелегенә үтенечебезне җиткерәсебез килә: Мамык авылы культура йортын төзүдә ярдәм итсәгез иде. Киләсе 1998 нче елны мәктәп спортзалында түгел, ә яңа мәдәни учакта каршылау - безнең яшьләр һәм яшүсмерләрнең бар теләге.

Яшьләр үтенече белән Г.ИСАЕВ.
Мамык авылы.

БЕЛДЕРҮЛӘР

«Дуслык» район газетасы редакциясе компьютер технологиясе буенча белгечне инженер - программалаучы эшенә чакыра.

Белешмәләр өчен телефон: 2 - 12 - 14, 2 - 15 - 63.
Адрес: К.Маркс ур., 19.

Сатабыз

Әйбәт хәлдәге ВАЗ -2107.
Тел.: 5 - 28 - 15.

***

Электр дреле һәм асылмалы йозаклар.
Тел.: 5 - 28 - 34.

***

Шәһәр уртасында бер бүлмәле фатир.
Тел.: 5 - 25 - 35 (кич).

***

Завод тыкрыгында кирпеч гараж, кыйммәт түгел.
Адрес: Завод ур., 15 - 6.

***

Хуҗалык исәпле җәмәгать туклануы предприятиеләре берләшмәсе универмагның бер бүлегендә кулдан акча түләп алырга комбинированный газ казаннары, «Мир», «Свияга» суыткычлары, «Горка - 2» стенкалары, электр иттарткычлары, кер юу машиналары сата.

***

Алмаштырабыз

Алабугадагы ике бүлмәле фатирны - Норлатта шундыйга ук. Норлатта адрес: Тельман ур., 9 - 5

Ясап бирәбез

Норлат җылылык челтәре предприятиесе тәрәзә һәм ишек борысларын ясауга заказлар кабул итә. Хакы хәлдән килерлек.
Адрес: Гагарин ур., 7.

Администрация.

Хуҗалык исәпле җәмәгать туклануы предприятиеләре берләшмәсе пенсионер **Нәҗия Хатыйп** кызы **Ибәтуллинаның** вафат булуын белдереп, мәрхүмәнең туганнары һәм якыннарының авыр кайгысын уртаклаша.

БАШ МӨХӘРРИР **Р.Ф.ҖАМАЛИЕВ.**
МӨХӘРРИР **С.Н.ХӘЙРУЛЛИНА**

Учредительләр: Октябрь район хакимияте һәм редакциянең хезмәт коллективы.

"Дуслык" район газетасы атнаның сишәмбе, җомга көннәрендә чыга, рус һәм чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

Безнең адрес: 423000, Татарстан Республикасы, Норлат шәһәре, Карл Маркс урамы, 19.

Телефоннар: баш мөхәррир - 2-12-14, 2-22-81, мөхәррир һәм авыл хуҗалыгы бүлеге - 2-22-51, Советлар һәм җәмәгать оешмалары тормышы, чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-10-44, җаваплы сәркәтип - 2-18-67, рус теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-14-16, бухгалтерия, реклама бүлеге, фотокорреспондент - 2-15-63.

Газета Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм матбугат Министрлыгында 34 нче номерлы таныклык белән теркәлде.

Ульяновск өлкәсе матбугат һәм мәгълүмат идарәсенең Димитровград типографиясе. Офсет ысулы белән басылды. Күләме - 1 басма табак. Тираж 2071 данә. Заказ N 5.56.